

بررسی ویژگی های منتخب جمعیت شناختی، فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی و

روانشناختی مربیان ورزش کشور

مجری: سید محمد کاظم واعظ موسوی

عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع) - ۱۳۸۴

چکیده:

این پژوهش سعی داشته است تا در چارچوب یک طرح توصیفی-زمینه یابی به سوالاتی در خصوص ویژگی های جمعیت شناختی، وضعیت فرهنگی-اجتماعی، وضعیت آموزشی-حرفه ای، وضعیت اقتصادی-معیشی، روابط خانوادگی-اجتماعی، شرایط شغلی و شرایط سلامت روانی مربیان ورزشی استان های مختلف کشور پاسخ دهد. در این بررسی هشتاد و دو متغیر در ابعاد مختلف (ویژگی های جمعیت شناختی ۱۰ متغیر، وضعیت فرهنگی-اجتماعی ۸ متغیر، وضعیت آموزشی-حرفه ای ۶ متغیر، وضعیت اقتصادی-معیشی ۴۲ متغیر، روابط خانوادگی و اجتماعی ۳ متغیر، شرایط شغلی ۴ متغیر و سلامت روانی ۱۰ متغیر) مورد مطالعه قرار گرفت. بررسی کنونی در دو مرحله انجام گرفت. در مرحله اول که از روش سرشماری استفاده شد، در نهایت ۱۰۱۴۲ نفر مربی از بیست و پنج استان شرکت کردند. در این مرحله ویژگی های جمعیت شناختی، وضعیت فرهنگی-اجتماعی، وضعیت آموزشی-حرفه ای و وضعیت اقتصادی-معیشی مربیان مورد ارزیابی قرار گرفت. در مرحله دوم که برای ارزیابی روابط خانوادگی و اجتماعی، شرایط شغلی و سلامت روانی مربیان برنامه ریزی شده بود، حدود ده درصد مربیان شرکت کننده در مرحله اول به روش تصادفی ساده انتخاب گردیدند و تعداد افراد شرکت کننده در این مرحله ۱۱۲۲ نفر بوده است. برای جمع آوری داده ها از سه ابزار استفاده شد: الف) چک لیست محقق ساخته ویژگی های جمعیت شناختی- فرهنگی-اجتماعی-اقتصادی، ب) پرسشنامه کیفیت زندگی (اونزوکوب، ۱۹۸۹) و ج) پرسشنامه نود علامتی (SCL-90-R) متعلق به دراگوتیس و همکاران (۱۹۸۴). داده های بدست آمده با استفاده از شاخص های آمار توصیفی، آزمون خی دو، آزمون F، آزمون پیگیری شفه و آزمون t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برخی از مهمترین نتایج تحقیق به شرح زیر است:

- ۱- بیشتر مربیان (۶۳/۵۶ درصد) متأهل بوده اند. ۲- بیشتر مربیان (۴۳/۷ درصد) در دامنه سنی ۳۴-۲۵ سال قرار داشتند. ۳- اغلب مربیان (۲۲/۵۱ درصد) فرزند اول خانواده بودند. ۴- ۳۲/۵۴ درصد مربیان را زن و ۶۲/۴۶ درصد را مرد تشکیل می دادند. ۵- اغلب مربیان (۱۱/۶۵ درصد) در رشته فوتبال فعالیت می کردند. ۶- بیشترین تعداد مربیان (۴۵/۵۹ درصد) دارای مدرک دیپلم بودند. ۷- رشته تحصیلی اغلب مربیان (۳۶/۲۱ درصد) یکی از گرایش های علوم انسانی بود. ۸- ۷۳/۲۱ درصد مربیان دارای سابقه بین ۱ تا ۱۰ سال بودند. ۹- بیشتر مربیان (۴۶/۱۷ درصد) مربیگری شغل دوم آنها بود. ۱۰- بیشترین مدرک مربیگری مربیان (۸۰/۹۴ درصد) مدرک درجه ۳ بوده است. ۱۱- ۳۳/۲ درصد مربیان دارای منزل شخصی بودند.
- ۱۲- بیشتر مربیان (۴۲/۴۲ درصد) در دو اتاق زندگی می کردند. ۱۳- اکثر مربیان (۲۰/۸۱ درصد) در مساحت کمتر از ۱۲۰ متر زندگی می کردند. ۱۴- اکثر مربیان دارای امکانات صوتی-تصویری (تلفن و تلویزیون) و لوازم و امکانات زندگی (مانند یخچال، گاز و کولر) بودند. ۱۵- ۷/۴ درصد دارای مستغلات، ۱۷/۱۶ درصد دارای تلفن همراه و ۱۹/۹۸ درصد دارای ماشین شخصی بودند. ۱۶- بالاترین فراوانی (۴۰/۴ درصد) حسابهای بانکی مربیان حساب جاری بود. ۱۷- بالاترین نوع بیمه مربیان بیمه خدمات درمانی (۲۴/۹۵ درصد) و تامین

اجتماعی (۲۴/۱ درصد) بود. ۱۸ - ۴۳/۰۱ درصد از همسران مربیان شاغل بودند. ۱۹ - بهترین میزان روابط زناشویی متعلق به مربیان استان اصفهان (با میانگین ۴/۷۵)، روابط با فرزندان متعلق به مربیان آذربایجان غربی (با میانگین ۹/۲۲) و روابط با اقوام متعلق به استان گلستان (با میانگین ۷/۷۹) بود. ۲۰ - بهترین شرایط شغلی گزارش شده مربوط به مربیان استان های اصفهان، قم و کرمانشاه بود. ۲۱ - بهترین کیفیت زندگی گزارش شده از آن مربیان اصفهان (با میانگین ۷/۱۸) بوده است. ۲۲ - بالاترین سطح سلامت روانی متعلق به مربیان استان قم (با میانگین ۰/۴۴) و پایین ترین آن متعلق به مربیان استان تهران (با میانگین ۱/۱۶) بوده است. ۲۳ - بیشترین موارد مشکوک به مشکلات روانی در بین مربیان استان تهران (۲۱/۲ درصد) مشاهده گردید. ۲۴ - بین مربیان استان های مختلف در زمینه وضعیت فرهنگی-اجتماعی، وضعیت آموزشی-حرفه ای و وضعیت اقتصادی-معیشتی از لحاظ آماری تفاوت وجود داشته است. ۲۵ - بین مربیان استان های مختلف از لحاظ روابط خانوادگی و اجتماعی (روابط زناشویی، روابط با فرزندان و روابط با اقوام)، شرایط شغلی (ویژگی های شغلی، رفتار شغلی و رضایت شغلی) و همچنین کیفیت زندگی از لحاظ آماری تفاوت وجود داشته است. ۲۶ - بین مربیان استان های متعدد از نظر میزان سلامت روانی و موارد شیوع مشکلات احتمالی روانی تفاوت معناداری وجود داشته است. ۲۷ - بین مربیان دارای گرایش های مختلف تحصیلی از نظر وضعیت فرهنگی-اجتماعی تفاوت آماری مشاهده گردید. ۲۸ - بین مربیان رشته های مختلف ورزشی از نظر سلامت روانی تفاوت آماری دیده شد. ۲۹ - میزان سلامت روانی مربیان زن بیشتر از مربیان مرد بوده است. ۳۰ - کیفیت زندگی مربیان زن بهتر از مربیان مرد بوده است.

به طور کلی بین مربیان ورزش استانها از لحاظ ویژگیهای جمعیت شناختی و وضعیت اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و روانشناختی تفاوتی وجود دارد.

واژه های کلیدی : مربیان ورزش - ویژگیهای جمعیت شناختی، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، وضعیت فرهنگی-آموزشی، سلامت روانی